

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดที่มียาแอสไพริน และการแยกบุตร และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดที่มียาแอสไพริน และการแยกบุตร ตามประเภทของการแยกดังนี้

1. แยกมารดา-บุตร ออกจากกันโดยเด็ดขาด โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลบุตร ตลอดเวลา ในห้องที่จัดไว้โดยเฉพาะตั้งแต่หลังคลอดจนกระทั่งกลับบ้าน
2. แยกมารดา-บุตร ออกจากกันเป็นบางเวลา โดยบุตรอยู่ในห้องเด็ก นำมาที่เตียงมารดาเมื่อมารดาต้องการใหม่ด้วยตนเอง หรือต้องการดูแลเป็นบางเวลา
3. ไม่มีการ แยกมารดา-บุตร ออกจากกัน ให้มารดาเป็นผู้ดูแลบุตรเอง ตั้งแต่แรกคลอดจนกระทั่งกลับบ้าน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ป่วยหลังคลอดที่เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล 3 แห่งคือ

1. โรงพยาบาลราชวิถี
2. โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
3. โรงพยาบาลศิริราช

กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยหลังคลอดของโรงพยาบาลดังกล่าวโดยเลือกประชากรตามเกณฑ์ของการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากผู้ป่วยตามรายชื่อจากคาร์เดกซ์ (Kardex) ในแต่ละวัน วันละประมาณ 6 คน โรงพยาบาล 50 คน รวมประชากรที่ต้องศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นของผู้ป่วย หลังคลอดที่มีต่อภาวะการแยกบุตร ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้ความรู้จากการศึกษา ค้นคว้า และประสบการณ์ในการทำงานเป็นหลักในการสร้างแบบสัมภาษณ์

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์

ใ้แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะการแยกมารดาและบุตรหลังคลอดซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง 1 ส่วน (หมวด ก.) และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับบุตร 1 ส่วน (หมวด ข.) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ในตอนที่ 2 นี้ ในแต่ละหมวดยังแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ กานการเลี้ยงดูกับกานจิตใจและอารมณ์ ทั้งรายละเอียดดังนี้คือ

1. ความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดในเรื่องเกี่ยวกับตนเอง (หมวด ก.)

กานการเลี้ยงดู จำนวน 8 ข้อ

กานจิตใจและอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ

2. ความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดในเรื่องเกี่ยวกับบุตร (หมวด ข.)

กานการเลี้ยงดู จำนวน 9 ข้อ

กานจิตใจและอารมณ์ จำนวน 3 ข้อ

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับคือ

เห็นควมมากที่สุด 5 คะแนน

เห็นควมมาก 4 คะแนน

เห็นควมปานกลาง 3 คะแนน

เห็นควมน้อย 2 คะแนน

เห็นควมน้อยที่สุด 1 คะแนน

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์มีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อความ	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1

วิธีการให้น้ำหนักคะแนน

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ ในตอนที่ 2 ให้คะแนนแบบสัมภาษณ์แต่ละฉบับ เป็นรายข้อตามลักษณะของข้อความแต่ละข้อมีค่าระดับคะแนนความคิดเห็นตั้งแต่ 1 ถึง 5 เนื่องจากคำถามที่ใจมิตั้งความคิดเห็นที่เป็น ปฏิฐาน (Positive) และนิเสธ (Negative) ปนกันอยู่ จึงให้นำหนักคะแนนคำถามแต่ละข้อ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิธีให้น้ำหนักคะแนนความคิดเห็นแต่ละข้อ

คำตอบ	ความคิดเห็นทางปฏิฐาน Positive	ความคิดเห็นนิเสธ Negative
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

ความคิดเห็นที่เป็นนิเสธ (Negative) คือ ข้อ 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30

การตอบแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แต่ละข้อความที่กำหนดไว้ และพิจารณาข้อความแต่ละข้อนั้น ผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นด้วยมากน้อยเพียงใดก็ทำเครื่องหมาย ถูก (✓) ลงในช่องที่แสดงระดับความคิดเห็นนั้น

แบบสัมภาษณ์ได้สร้างขึ้นในระยะแรก 52 ข้อ เมื่อหาความตรงตามเนื้อหาแล้วได้ปรับปรุงแก้ไข เหลือรวม 46 ข้อ ดังนี้

คำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ จำนวน 16 ข้อ

คำถามความคิดเห็นที่มีต่อภาวะการแยกบุตรหลังคลอดที่เกี่ยวกับตนเองและบุตร

จำนวน 30 ข้อ

รวมทั้งสิ้น 46 ข้อ

การหาความตรงของแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาล (Experts judgment of Content) มาเพื่อประเมินค่าความตรงของแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

1. มีวุฒิประกาศนียบัตรพยาบาลถึงระดับปริญญา
2. มีประสบการณ์งานการพยาบาลไม่น้อยกว่า 10 ปี

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาพยาบาล และจากแผนกการพยาบาล ทั้งรายชื่อสถาบันดังต่อไปนี้

1. คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3 คน
2. วิทยาลัยพยาบาล โรงพยาบาลราชวิถี	4 คน
3. แผนกการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช	1 คน
4. แผนกการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลา	1 คน
5. วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย	1 คน

เมื่อเลือกผู้ทรงคุณวุฒิได้แล้ว ผู้วิจัยจึงขอเชิญเพื่อขอคำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับแบบสัมภาษณ์

แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจแก้ไข ปรับปรุง และเลือกข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับว่าเป็นการวัดความคิด
เห็นของผู้ป่วยหลังคลอดที่มีต่อภาวะการแยกบุตรไปตรงตามความต้องการไว้

การหาความเที่ยง (Reliability)

การหาความเที่ยง โดยผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่หาความตรงแล้ว มาวิเคราะห์หาความ
เที่ยง โดยใช้วิธีการหาความเที่ยงของมาตรวัดความคิดเห็นโดยการแบ่งครึ่ง (Split - half
reliability) ของ สเปียร์แมน บราวน์ (Spearman Brown) ซึ่งได้หาความเที่ยงเท่ากับ
0.91 แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเที่ยงอยู่ในระดับสูง

สูตรของ สเปียร์แมน บราวน์¹

$$r_{tt} = \frac{2 r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}}{1 + r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}}$$

โดย r_{tt} = ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับ

$r_{\frac{1}{2} \frac{1}{2}}$ = ความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ครึ่งฉบับ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั้ง 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ
สงขลา สภากาชาดไทย และโรงพยาบาลศิริราช เพื่อแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือ
ในการเข้าทำการสัมภาษณ์ผู้ป่วยหลังคลอด พร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเข้า
ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้เวลาสัมภาษณ์คนละ ประมาณ 15 นาที สำหรับผู้ป่วยหลังคลอดที่เข้ารับ
การศึกษาที่ อ่านออกเขียนได้ และเข้าใจแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมอบให้ตอบด้วยตนเอง และคอยรับ
แบบสัมภาษณ์กลับคืนในวันเดียวกัน ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

¹R.L. Thorndike and Elizabeth Hagen, Measurement and Evaluation in Psychology and Education, 2d (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1961), p. 179.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ของบริษัท บางกอกคาค่า เช่นเตอร์จำกัด เพื่อหา

1. อัตราส่วนร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาการสมรส การคุมกำเนิด สภาพการตั้งครรถ์ การแท้ง สภาพปีในครอบครัว เศรษฐกิจ สภาพจิตใจและอารมณ์ ตลอดจนสภาพการคลอด
2. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนความคิดเห็นเป็นรายหมวดและรายค้านของ ความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดที่มีต่อภาวะการแยกบุตร พร้อมทั้งค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดที่มีต่อภาวะการแยกบุตร ระหว่างผู้ป่วยที่คลอดครั้งแรก และผู้ป่วยที่คลอดครั้งหลัง ผู้ป่วยที่คลอดปกติ และผู้ป่วยที่คลอดผิดปกติ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ย ในผู้ป่วยหลังคลอดทั้ง 3 กลุ่ม และในผู้ป่วยที่มีรายได้แตกต่างกัน โดยการทดสอบค่า F (F-test) และถ้าความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำคะแนนความคิดเห็นของผู้ป่วยหลังคลอดมาเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ โดยวิธี กันแคนส์ นิว มัลติเปิล เรนจ์ เทสต์ (Duncan's new multiple range test)¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ จรูญ จันทลักขณา, สถิติ : วิเคราะห์และวางแผนงานวิจัย (พระนคร : โรงพิมพ์ ประเสริฐศิริ, 2513), หน้า 166.

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าคะแนเฉลี่ย (Arithmetic mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X^1}{N}$$

เมื่อ \bar{X} = ค่าคะแนเฉลี่ย

$\sum X$ = แทนผลรวมของคะแนทั้งหมด

N = แทนจำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

2. การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

เมื่อ S.D. = แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ = แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum X$ = แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนแต่ละตัว

N = แทนจำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹N.M. Downie and R.W. Health, Basic Statistic Methods, 4th ed. (New York : Harper + Row Publisher, 1974), p. 92.

²ประคอง กรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 106.

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความถี่เห็นเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดย

ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2}}$$

$$\text{โดยมี } df = \frac{\left[\left(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2 \right) \right]^2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2}}$$

เมื่อ t = อัตราส่วน ~~...~~

\bar{X}_1 = คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 1

\bar{X}_2 = คะแนนเฉลี่ยของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่างกลุ่มที่ 1

S_2 = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 = จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนตัวอย่างกลุ่มที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Wilfrid J. Dixon and Frank J. Massey Jr., Introduction to Statistical Analysis, 3d ed. (New York : McGraw-Hill Book Company, 1969), p. 116.

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของประชากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การทดสอบค่า เอฟ (F-test) ดังนี้

1

Source of Variation	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม (Treatment)	$\frac{\sum T_j^2}{n} - \frac{G^2}{kn}$	$k - 1$	SS Treatment/ $k-1$	$\frac{M.S. Treatment}{M.S. Error}$
ภายในกลุ่ม (Error)	$\sum (\sum X_j^2) - \frac{\sum T_j^2}{n}$	$kn - k$	SS Error/ $kn - k$	
รวมทั้งหมด (Total)	$\sum (\sum X_j^2) - \frac{G^2}{kn}$			

$\sum T_j^2$	แทนผลรวมทั้งหมดของผลรวมค่าคะแนนแต่ละกลุ่มยกกำลังสอง
$\sum (\sum X_j^2)$	แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
G^2	แทนผลรวมทั้งหมดของค่าคะแนนทุกตัวยกกำลังสอง
k	๑ แทนจำนวนกลุ่มประชากรที่ใช้เปรียบเทียบ
n	๑ แทนจำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากร
SS Treatment	แทนค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Square) ระหว่างกลุ่ม
SS Error	แทนค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Square) ภายในกลุ่ม
MS Treatment	แทนค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
MS Error	แทนค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square) ภายในกลุ่ม

¹B.J. Winer, Statistical Principles in Experimental Design, 2d ed. (New York : McGraw-Hill Book Co., 1971), pp. 152 - 160.

5. เมื่อการทดสอบค่า เอฟ. (F-test) มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงนำกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นคู่ ๆ โดยวิธี กันแคนส์ นิว มัลติเปิล เรนจ์ เทสต์ (Duncan's new multiple range test)

วิธีหาจำนวนคู่เปรียบเทียบความแตกต่าง¹

$$\begin{aligned} \text{จำนวนคู่} &= \frac{k!}{(k-2)! 2!} \\ \text{โดย } k &= \text{จำนวนกลุ่ม} \end{aligned}$$

ก. ค่าวนค่า $S_{\bar{X}}$

$$\begin{aligned} S_{\bar{X}} &= \sqrt{\frac{\text{Error mean square}}{r}} \\ r &= \text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} \end{aligned}$$

โดยมีชั้นแห่งความอิสระของความคลาดเคลื่อน (error df) = N - k เปิดค่า

Significant studentized ranges (SSR) ที่ $\alpha = 0.05$, ค่า p = 2 ถึง k

ข. หา Least significant ranges (LSR)

$$LSR = SSR (S_{\bar{X}})$$

ค. ลำดับค่าเฉลี่ยโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากต่ำไปสูง

ง. การเปรียบเทียบให้เริ่มจากค่าสูงกับค่าต่ำสุด กับรองต่ำสุดและถัดไปเรื่อย ๆ

จนถึงระดับรองสูงสุด แล้วเปรียบเทียบรองสูงสุดกับต่ำสุด กับรองต่ำสุดเรื่อย ๆ ไป จนถึงกับรองและรองต่ำสุด ความแตกต่างนั้นจะมีนัยสำคัญ ถ้ามีค่าสูงกว่าค่า LSR ที่เปรียบเทียบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ. ในกรณีที่จำนวนตัวอย่างไม่เท่ากัน ไขสูตร ¹

$$S_{\bar{X}} = S \sqrt{\frac{1}{2} \left(\frac{1}{r_i} + \frac{1}{r_j} \right)}$$

เมื่อ r_i และ r_j เป็นจำนวนตัวอย่างในกลุ่มที่ i และ j (replication ใน treatment i และ j) ที่ต้องการเปรียบเทียบ โดยทางปฏิบัติเราคูณ S ด้วย SSR

แล้วจึงคูณผลลัพธ์นั้น ๆ ด้วย $\sqrt{\frac{1}{2} \left(\frac{1}{r_i} + \frac{1}{r_j} \right)}$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 172.